

Fiche 5: Mededeling inzake MDG's – Financiering voor ontwikkeling en hulp effectiviteit

Titel:

Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Accelerating progress towards attaining the Millennium Development Goals - Financing for Development and Aid Effectiveness

Datum Raadsdocument: 18 april 2005

Nr Raadsdocument: 8139/05

Nr. Commissiedocument: COM (2005) 133 def.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Buitenlandse Zaken i.o.m. FIN, VROM, V&W, EZ

Behandelingstraject in Brussel: CODEV, RAZEB

Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van het voorstel

In september van dit jaar vindt in New York de VN 'High Level Event'¹ plaats waar onder andere een tussentijdse evaluatie ('stocktaking') zal plaats vinden ten aanzien van de Millennium Development Goals (MDG's) die in 2015 verwezenlijkt moeten zijn. In dit kader hebben de EU lidstaten nationale MDG rapporten uitgebracht en heeft de Commissie een EU synthese rapport opgesteld, aangevuld met drie beleidsgerichte mededelingen. Een van deze drie mededelingen gaat over de voortgang van de implementatie van de acht *Barcelona Commitments*, die de EU in 2002 aanging in de context van de Monterrey Conferentie over financiering van ontwikkeling. In de *Barcelona Commitments* stelt de EU zich tot doel:

- Stijging van de gemiddelde Official Development Assistance (ODA) van de EU tot 0,39% van het Bruto Nationaal Product (BNP) tussen 2002 en 2006;
- Verbetering van effectiviteit van de hulp door sterkere coördinatie en harmonisatie van hulpprocedures;
- Maatregelen tot ontbinding van de hulp voor Minst Ontwikkelde Landen;
- Toename van handelsgerelateerde hulp;
- Verdere studie naar innovatieve financieringsbronnen;
- Hervorming van internationale financiële systemen;
- Verdere inspanningen om schuldduurzaamheid te herstellen in de context van het Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) initiatief.

De mededeling van de Commissie bevat, naast een update over de implementatie, ook een aantal voorstellen over vernieuwing van deze *Barcelona commitments* (ODA, innovatieve financiering, schuldverlichting) dan wel herziening van deze *Commitments* in het licht van voortgang binnen de EU of in de internationale arena (coördinatie, Global Public Goods). Concrete voorstellen voor nieuwe *Commitments* van de EU-lidstaten zijn: versnelde verhoging van individuele ODA-doelstellingen van de lidstaten en een gemiddelde EU ODA-doelstelling van 0,56 % van het BNP in 2010, verdere stappen op het gebied van harmonisatie, verdere ontbinding van de hulp en meer EU-coördinatie in de Internationale Financiële Instellingen (IFT's).

Rechtsbasis van het voorstel: Art 177 EG

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: n.v.t., het betreft een mededeling.

Instelling nieuw Comitologie-comité: n.v.t.

¹ Zie Kamerbrief getiteld VN-top/Reactie op SGVN rapport "In larger freedom", kenmerk DVF/CI-112/05 van 26 april 2005

Subsidiariteit en proportionaliteit: n.v.t., het betreft een mededeling.

Consequenties voor de EU-begroting:

De mededeling zelf heeft geen financiële consequenties. In de mededeling wordt echter een aantal voorstellen gedaan die wel financiële consequenties kunnen hebben, zoals additionele steun voor handelsgelateerde assistentie, een Actieplan op het gebied van *International Public Goods*, een Europees initiatief voor nieuwe, meer voorspelbare hulpstromen en een faciliteit voor tijdelijke verlichting van de schuldendienst. Het is niet duidelijk of de evt. additionele kosten die hiermee gemoeid zijn binnen de bestaande programma's en begrotingslijnen zullen worden opgevangen.

Sommige voorstellen betreffen een verhoging van het hulpvolume van individuele lidstaten. Als er internationale overeenstemming zou komen over een *International Finance Facility* zullen de mogelijke consequenties voor de EU-begroting opnieuw moeten worden gezien.

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger:

Financiële en personele gevolgen: voor Nederland geen (Nederland voldoet reeds aan de ODA-doelstelling van 0,7 % BNP);

Administratieve consequenties: geen. Nederland rapporteert al over MDG-8.

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering): Geen

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerking treding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: n.v.t.

Consequenties voor ontwikkelingslanden:

Deze mededeling is geheel gewijd aan de financiering door de EU van ontwikkeling. De EU commitments die in de mededeling worden genoemd moeten bijdragen aan meer ODA en grotere effectiviteit van de hulp ter verwezenlijking van de MDG's door ontwikkelingslanden.

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

In de voorliggende documenten wordt gerapporteerd over de voortgang van de uitvoering van de acht *Barcelona Commitments*, die de EU in 2002 aanging in de context van de Monterrey Conferentie over financiering van ontwikkeling en worden voorstellen gedaan voor versnelde verhoging van ODA-doelstellingen, betere harmonisatie en grotere effectiviteit van de hulp. Nederland acht opvolging van de *Barcelona Commitments* van cruciaal belang voor de financiering van het bereiken van de MDG's.

In concreto stelt de Commissie voor dat de vijftien oude lidstaten (voorzover deze de doelstelling van 0,7% BNP nog niet hebben bereikt) zich individueel voor 2010 op 0,51 % vastleggen, de tien nieuwe lidstaten op 0,17 % en dat het EU-gemiddelde in 2010 op 0,56% uitkomt. Nederland zal zich ervoor inzetten dat de EU zich voorafgaand aan de Top minimaal vastlegt op deze interim ODA-doelstellingen. Vanuit overwegingen van duurzaamheid en voorspelbaarheid van ontwikkelingsfinanciering heeft Nederland een voorkeur voor een structurele verhoging van nationale ODA-prestaties uit lopende middelen.

Voor wat betreft harmonisatie kan het rapport aangescherpt worden met elementen uit de EU-verklaring tijdens het High Level Forum (HLF) in Parijs en de aanbevelingen van het rapport *Advancing Co-ordination, Harmonisation and Alignment: the contribution of the EU* (het zogenaamde

AHWPH rapport). In het rapport staan suggesties voor een versnelde implementatie, o.a. via sterkere *alignment* met de systemen van de partnerlanden en het uitwerken van *roadmaps* in verschillende partnerlanden. In lijn met de aanbevelingen van het rapport van de AHWPH dient voorts benadrukt te worden dat de EU additioneel moet zijn t.a.v. hetgeen reeds plaatsvindt. Een discussie over operationele complementariteit wordt door Nederland verwelkomd. Wel dient hierbij, vanwege de complexiteit van het onderwerp, naast operationele zaken ook aandacht besteed te worden aan de politieke consequenties en gevoeligheden.

Op het terrein van handelsgerelateerde assistentie (TRA) kunnen de voorstellen in beginsel worden ondersteund (al zijn de financiële consequenties nog niet duidelijk). Er moet wel meer coördinatie niet alleen binnen de EU, maar ook met andere donoren plaatsvinden. TRA moet aanvullend zijn op een positieve uitkomst van de Doha-onderhandelingen en niet in de plaats komen van handelsconcessies aan ontwikkelingslanden.

Het voorstel van de Commissie om verdere studie naar mogelijke voorstellen voor innovatieve financiering te doen kan Nederland steunen, zolang de Nederlandse voorwaarden daarbij expliciet aandacht zullen krijgen. De belangrijkste daarvan is dat innovatieve financiering moet leiden tot additionele, voorspelbare en duurzame hulpstromen richting ontwikkelingslanden. De Commissie noemt de Nederlandse voorwaarden als vraagpunten ten aanzien van voorstellen. Naast voorwaarden voor ondersteuning, geeft de Commissie daarbij terecht ook aandacht aan vragen naar mogelijke nadelen van de voorstellen. Ten aanzien van het door de VK gelanceerde voorstel voor een *International Finance Facility* heeft Nederland nog een aantal vraagtekens. Een aantal grote lidstaten heeft in het kader van de financiering van ontwikkelingshulp een Europese kerosinebelasting voorgesteld. Nederland is in beginsel voorstander van de invoering van een kerosine-accijns binnen het huidige gemeenschapsrechtelijke beleidskader voor belastingen, en zal zich nader beraden op de voorwaarden waaronder een en ander gestalte zou moeten krijgen. Voor Nederland, dat reeds een inspanning kent die groter is dan 0,7%, gaat het hierbij, net als bij andere accijnzen op brandstoffen, om een nationale belasting die terugvloeit naar de nationale begroting.

De voorstellen van de Commissie ten aanzien van hervorming van het Internationaal Financieel Systeem worden niet ondersteund. De Commissie wil sterkere Europese coördinatie in de Raad van Bewindvoerders van IFI's en een gezamenlijke visie op het vergroten van de stem van ontwikkelings- en transitielanden in de besluitvorming van deze organisaties. Ter vergroting van de stem van ontwikkelings- en transitielanden propageert Nederland het gebruik van gemengde kiesgroepen (*mixed constituencies*) waarin zowel donorlanden en lenende landen vertegenwoordigd zijn. De Nederlandse kiesgroep is daar een voorbeeld van. Dit maakt het ook moeilijk om een EU-standpunt in de Raad van Bewindvoerders in te nemen, omdat de Nederlandse vertegenwoordiger ook andere niet-EU landen vertegenwoordigt.

De analyse van de Commissie over schuldverlichting wordt ondersteund. De Commissie geeft terecht de voor- en nadelen van schuldverlichting weer. De Commissie refereert op pag. 15 aan de voorstellen voor *full cancellation of multilateral debt*. Nederland kan op voorwaarden het voorstel voor additionele multilaterale schuldendienstverlichting tot 2015 ondersteunen, met als belangrijkste overweging dat dit voorstel kan bijdragen aan het bereiken van de MDG's. Schuldendienstverlichting mag alleen plaatsvinden voor landen die een goed begrotingsbeleid en prudent schuldbeheer voeren (op basis van het nieuwe schuldhoudbaarheidsraamwerk) om nieuwe schuldproblemen zoveel mogelijk te voorkomen. De lange-termijn schuldhoudbaarheid dient ook te worden versterkt door de effectieve markttoegang van de schuldenlanden te verbeteren, waardoor deze hun exportinkomsten kunnen vergroten.

Er circuleren binnen de G8 op dit moment diverse voorstellen voor additionele multilaterale schuldkwijtschelding. De Commissie lijkt in deze mededeling vooral het Franse idee te omarmen. Frankrijk pleit voor extra schuldendienstverlichting voor landen die met tijdelijke problemen kampen. Nederland ziet echter meer in een idee als dat van de Britten waarbij door extra multilaterale schuldendienstverlichting een nieuwe voorspelbare hulpstroom ontstaat, met als doel de MDG's te bereiken.